

5.111 Ders Özeti #16

Bugün için okuma: Bölümler 6.13, 6.15, 6.16, 6.17, 6.18, ve 6.20 (3. Baskıda Bölümler 6.14, 6.16, 6.17, 6.18, 6.19 ve 6.21) – Kimyasal Değişim Entalpisi.

Ders #17 için okuma: Bölüm 7.1 – İstemli Değişme, Bölümler 7.2 ve 7.8 Entropi, Bölümler 7.12, 7.13, + 7.15 – Serbest Enerji. (Bölüm numaraları 3. ve 4. Baskıda aynıdır.)

Konular: I. Değerlik bağı teorisi ve melezleşme (Ders #15 den devam)

Karmaşık moleküllerde melezleşme tayini

II. Kimyasal tepkimelerin enerjisi ve entalpisi

A. Bağ enerjisi/ bağ entalpisi

B. Oluşum ısısı

I. DEĞERLİK BAĞI TEORİSİ VE MELEZLEŞME (Ders #15 den devam)

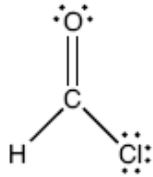
KARMAŞIK MOLEKÜLLERDE MELEZLEŞMENİN UYGULANMASI

Bir molekülde istenilen bir atomun melezleşmesini belirlemek için,

(bağlı atom sayısı toplamı) + (yalın çift sayısı toplamı) = melez orbitallerin sayısı

2 melez orbital- _____ ,   3 melez orbital - _____ ,   4 melez orbital- sp^3

İstisna: tekli-bağlanmış _____ atomlar. Bu dersin amacı için, tekli-bağlanmış, terminal atomları MELEZLEŞTİRMEYİN.

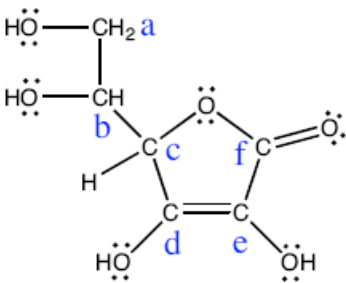
C-H: $\sigma(C2sp^2, H1s)$

C-Cl: $\sigma(C2sp^2, Cl)$

C-O: $\sigma(C2sp^2, O)$

$\pi(C2p_y, O)$

Örnek: askorbik asit (vitamin C)

Her bir C atomunun geometrisini ve melezleşmesini belirleyin.

C_a:

C_b:

C_c:

C_d:

C_e:

C_f:

Aşağıdaki bağların melezleşmesini veya atom orbitallerinin isimlerini ve simetrisini belirleyin.

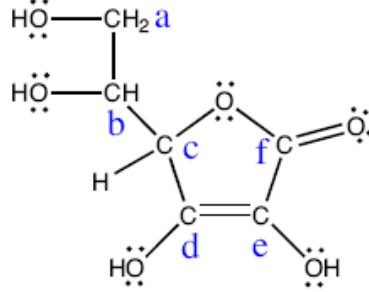
b Karbon bağları:

C_b-H :

C_b-C_a : $\sigma(C2sp^3, C2sp^3)$

C_b-C_c : $\sigma(C2sp^3, C2sp^3)$

C_b-O :

d Karbon bağları:

C_d-O :

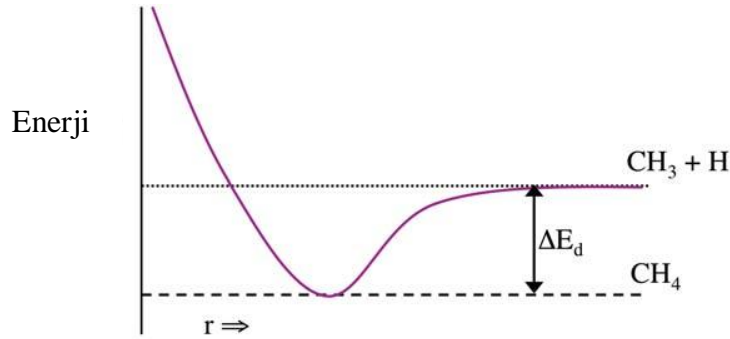
C_d-C_c : $\sigma(C2sp^2, C2sp^3)$

C_d-C_e :

II. KİMYASAL TEPKİMELERİN ENERJİLERİ VE ENTALPİLERİ

A. BAĞ ENERJİSİ/ BAĞ ENTALPİSİ

Bağ (ayrışma) enerjisi, ΔE_d , bir bağı kırmak için gereken enerjidir.

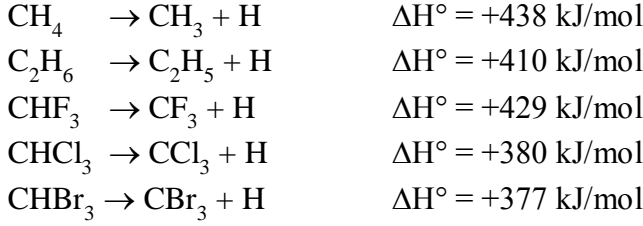
ΔH , bağ _____, bağın kırılması esnasındaki (sabit basınçta) ısı değişimidir.

$$\Delta H = \Delta E + \Delta(PV)$$

Gazlar için, ΔH & ΔE değerleri % _____ kadar farklıdır. Katı ve sıvılar için, ihmal edilebilir bir fark vardır.

$\Delta H^\circ =$ _____ bağ entalpisidir. Gazlarda, reaktif ve ürünler 1 bar basınç altında ve standart hallerinde (saf halde) dir.

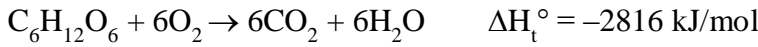
C—H bağları için bağ entalpisi (tüm gazlarda)

ΔH° pozitifdir – _____

Yukarıdaki C-H bağ entalpileri, C-H bağları için verilen ortalama değerin (_____ kJ/mol) %8'i içindedir. (metin içinde Tablo 6.8' e bakınız.)

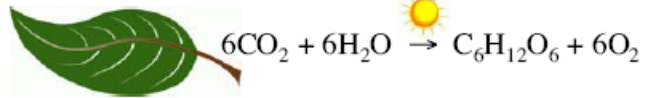
Bağ entalpilerinin önemi nedir? Ürün ve reaktifin bağ entalpileri arasındaki fark, tepkimenin tahmini entalpisini verir.

Glükozun yükseltgenmesi

Bitkiler karbon dioksit ve suyu, şeker(glüköz) ve oksijene dönüştürür.

- Bu işlem enerji gerektirir.
- Glüköz molekülünde depolanmış enerjiyi almak için bitkileri yeriz.

Depolanmış enerjiyi kullanmak için, glüközü yükseltger, tepkimeyi tersine çeviririz

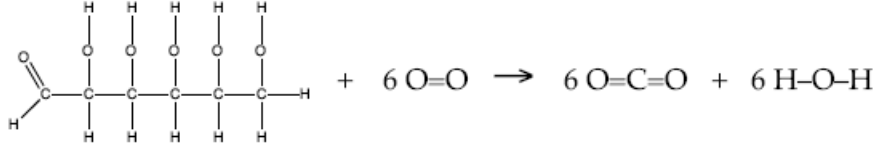
Bu enerjiyi ATP şeklinde depolarız.

Glüközün yükseltgenmesindeki $:\Delta H_t^\circ$ ı hesaplamak (veya herhangi bir tepkime için):

$$\begin{array}{c} \text{Bağ entalpileri} \\ \downarrow \quad \downarrow \\ \Delta H_t^\circ = \Sigma \Delta H_i - \Sigma \Delta H_j \\ \text{Reaktifteki} \quad \text{Üründeki} \\ \text{i. bağ} \quad \quad \text{j. bağ} \end{array}$$

Ürünlerdeki bağlar, reaktiflerdekinden kuvvetli ise, ΔH , _____ (_____) dir.

Reaktiflerdeki bağlar, ürünlerdekinden kuvveti ise, ΔH , _____ (endotermik) dir.

$$\underbrace{[\_(\text{C-H}) + \_(\text{O-H}) + \_(\text{C-O}) + \_(\text{C-C}) + \_(\text{C=O}) + \_(\text{O=O})]}_{\text{Kırılan bağlar (reaktifler)}} - \underbrace{[\_(\text{C=O}) + \_(\text{OH})]}_{\text{Oluşan bağlar (ürünler)}}$$

$$\Delta H_i = \text{_____ kJ/mol} \qquad \Delta H_j = \text{_____ kJ/mol}$$

$$\Delta H_t^{\circ} \text{ hesaplanmış} = 12,452 \text{ kJ/mol} - 15,192 \text{ kJ/mol} = \text{_____ kJ/mol } \text{C}_6\text{H}_{12}\text{O}_6$$

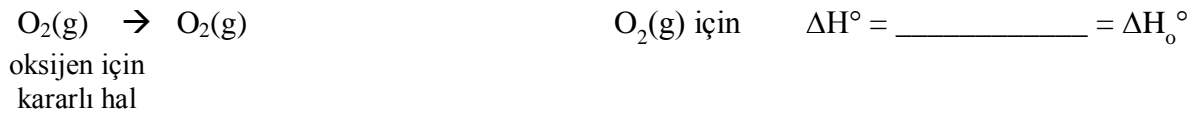
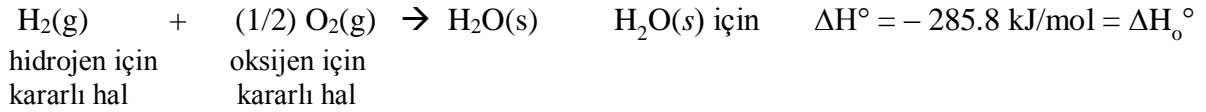
$$\Delta H_t^{\circ} \text{ deneysel} = -2,816 \text{ kJ/mol}$$

% 3 uyumlu, ortalama bağ entalpisi için oldukça iyi.

B. OLUŞUM ISISI, ΔH_o°

Daha iyi bir yaklaşım için...oluşum ısısını kullanın — ΔH_o°

$\Delta H_o^{\circ} = \Delta H_t^{\circ}$ 1 mol bileşiğin, standart şartlarda (298.15 K de 1 bar) saf elementlerinin en kararlı hallerinden oluşması esnasındaki entalpi değişimi

Bir elementin en kararlı halindeki oluşum ısısı _____ dir.

ΔH_f° değerlerini kullanarak glüközün yükseltgenmesi (veya herhangi bir tepkime) için ΔH_t° değerini hesaplayabiliriz.

$$\Delta H_t^\circ = \Sigma \Delta H_o^\circ (\text{_____}) - \Sigma \Delta H_o^\circ (\text{_____})$$

$$\Delta H_t^\circ =$$

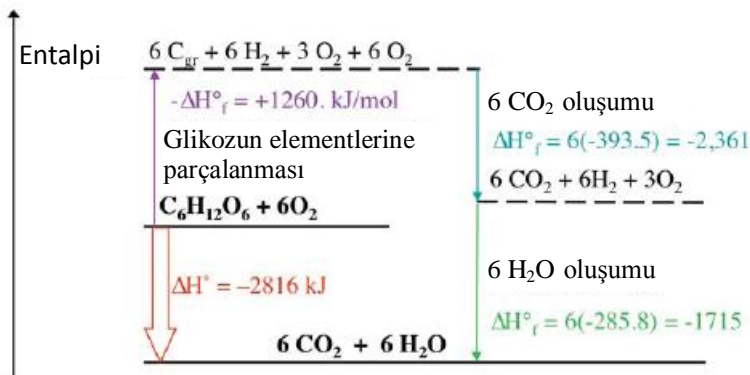
$$\Delta H_t^\circ =$$

$$\Delta H_t^\circ = \text{_____} \text{ kJ/mol}$$

Deneysel değerle aynı, çünkü ΔH_o° bir bileşik için spesifiktir. Bileşiklerin ΔH_o° çizelgesi, olası tepkimelerin ΔH çizelgesi veya olası moleküllerdeki her bağın bağ entalpileri çizelgesi ile mukayese edilirse, daha küçüktür !

Entalpi bir “HAL FONKSİYONU” dur, yani ΔH yoldan _____ dir.

Hess Kanunu: Başka bir kimyasal eşitlik elde etmek için, iki veya daha fazla kimyasal eşitlik toplanırsa, bunlara karşılık gelen _____ değerleri de toplanmalıdır.

Glikoz yükseltgenmesi için ΔH° (tüm değerler kJ dür)

